

Bevolking

Per 1 januari 1988 telde de Zaanstreek 148.113 inwoners. De meesten (128.833) woonden in Zaanstad. Wormer had 11.235 inwoners, Oostzaan 7.102 en Jisp 943 (bron: CBS). De volgende uitsplitsingen gelden alleen voor Zaanstad, de hier weergegeven (van de gemeente ontvangen) cijfers wijken in zeer geringe mate af van de CBS-gegevens. Het aantal vrouwen bedroeg 64.934, het aantal mannen 63.913. Dit is geheel in overeenstemming met het landelijke beeld.

leeftijd	mannen	vrouwen	totaal
0-19 jaar	17.208	16.425	33.633
20-39	21.181	20.607	41.788
40-59	15.995	15.124	31.119
60-79	8.415	10.318	18.733
80-99	1.114	2.455	3.569
100 e.o.	0	5	5
Totaal	63.913	64.934	128.847

Gerelateerd aan de landelijke gegevens is ook hier geen sprake van significante afwijkingen. Er wordt op gewezen dat eerst bij de groepen boven de 60 jaar het aantal vrouwen groter is dan dat van mannen, bij jongeren is het aantal mannen iets groter. In Zaanstad worden 17 verschillende verzorgingsgebieden (wijken) onderscheiden. Dit zijn Poelenburg (8.316 inwoners in 1988), Peldersveld/Hoornseveld (11.024), Zaandam-Zuid (12.943), Rosmolenbuurt (6.854), Kogerveld (5.019), Kalf(8.132), Russische Buurt/Haven (3.175), Westerwatering (4.266), Zaandam-West (4.611), KoogZaandijk oud (10.410), Westerkoog (8.480), Rooswijk (2.698). Wormerveer (12.126), Krommenie-Oost (8.895). Krommenie-West (8.110), Westzaan (4.557) en Assendelft (9.231).

Bevolkingstoename

Het aantal inwoners van de Zaanstreek is na de Tweede Wereldoorlog gestegen, ondanks de (ook landelijk) opvallende afname van het aantal geboorten sinds het einde van de jaren '50. Ter vergelijking de bevolkingsomvang in 1940, 1950 en 1960 ten opzichte van de meest recente gegevens (gehele Zaanstreek):

De grote groei is vooral toe te schrijven aan vestiging van niet-ingezetenen in de naoorlogse nieuwbouwwijken. Waarschijnlijk doordat dit overwegend de vestiging van relatief jonge mensen betrof, was er voorts steeds een geboorteoverschot. In 1987, toen er uit Zaanstad meer inwoners vertrokken dan zich nieuw vestigden, was er niettemin een geringe bevolkingstoename, uitsluitend te gevolge van het geboorteoverschot (1598 geboorten, 1052 overlijdens, 3411 vestigingen en 3512 vertrokkenen). Ook in Wormer en Oostzaan nam de bevolking steeds toe. Jisp kende sinds 1970 een bevolkingsdaling; de laatste jaren stabiliseerde het aantal inwoners zich hier rond de 950.

1940	1950	1960	1988
82.607	93.942	107.240	148.113

Wat betreft de burgerlijke staat kan worden vermeld dat 42,9% der inwoners ongehuwd was, 47% was gehuwd. 5,75 % was weduwe of weduwnaar en 4,35% leefde gescheiden. Wordt de leeftijdscategorie tot 19 jaar buiten beschouwing gelaten, dan had bijna 65% van de bevolking van Zaanstad de gehuwde staat. In Zaanstad waren op 1-1-'88 34.075 gezinnen, waarvan 13.456 uit twee

personen bestonden. Het aantal driepersoonsgezinnen bedroeg 7.738. Er waren 9.864 gezinnen van vier personen. 2.427 vijfpersoons-, 442 zespersoons en 101 zevenpersoonsgezinnen, terwijl 47 gezinnen uit acht of meer personen bestonden, 3.431 gezinnen behoorden tot de zogenoemde eenoudergezinnen. Iets minder dan een vijfde van de bevolking bestond uit alleenstaanden. Hierbij moet worden aangetekend dat in de systematiek van de bevolkingsboekhouding ieder die geen gezinshoofd, echtgenote of inwonend kind is als alleenstaande wordt geregistreerd, zodat alle niet-gehuwd samenwonenden als alleenstaande zijn ingeschreven.

De nationaliteit van de bevolking is zeer overwegend de Nederlandse. Door de vestiging van buitenlandse werknemers in de jaren '60 en '70 en de daarop volgende gezinshereniging van deze groep heeft een betrekkelijk groot aantal inwoners van Zaanstad een andere dan de Nederlandse nationaliteit (zie ook: [Allochtonen](#)). De cijfers per 1 januari 1988 waren:

Nederlandse nationaliteit	120.637
Turkse nationaliteit	5.289
Marokkaanse nationaliteit	469
Spaanse nationaliteit	436
Italiaanse nationaliteit	272
Overig nationaliteiten (Europa)	948
idem (uit andere werelddelen)	796

Opvallend is dat binnen de bevolking met Turkse nationaliteit de leeftijdsopbouw belangrijk afweek van de voor alle inwoners gezamenlijk vermelde cijfers: het aantal kinderen en jongeren (de leeftijdscategorie van 0 tot 19 jaar) bedroeg in deze groep 42,5%, terwijl het over de totale bevolking gemeten gemiddelde minder dan 25% beliep. De hierna te vermelden opgave der verschillende godsdiensten dient met enige reserve te worden gezien, omdat niet kan worden gemeten in hoeverre van kerkelijke binding sprake is.

De Zaanstreek gold statistisch reeds in de jaren '30 als een gebied met relatief grote onkerkelijkheid. In dat beeld is geen wijziging gekomen.

Van oudsher is een relatief belangrijk deel der katholieke bevolking geconcentreerd in Assendelft en oostelijk Zaanstad (het Kalf), terwijl ook Wormer (niet in voorgaande cijfers gespecificeerd) meer katholieke inwoners telt dan de overige Zaanstreek. De Turks-islamitische bevolkingsgroep is vooral geconcentreerd in de Zaanstadse wijken Poelenburg en Oud-West.

Gegevens over de politieke gezindheid van de bevolking zijn elders vermeld, zie: [Politiek](#). In vergelijking tot de landelijke cijfers was in de Zaanstreek het aantal op de zogenoemde linkse partijen uitgebrachte stemmen hoog. Vergelijking over een groot aantal jaren leert echter dat de politieke verhoudingen langzamerhand verschoven in de richting van de landelijke situatie. De vroeger dikwijls gebezigde uitdrukking 'rode Zaanstreek' is thans nog beperkt van toepassing.

	Abs	Zaanstreek	Landelijk
Rooms kath	29607	23%	40,40%
Gereformeerd	9461	7.3 %	9,40%
Ned hervormd	7992	6,20%	23.5 %
Islamitisch	6065	4,7 %	1,8 %
Overige chr gdsd	5054	4%	3,10%
Overige	1012	0,80%	0.4 %
Onkerkelijken	69656	5 4 %	21,40%

Recente berekeningen hebben uitgewezen dat de gemiddelde welstand (althans het gemiddeld inkomen) in de Zaanstreek enigszins gunstiger is dan het landelijk gemeten gemiddelde. Het bedroeg in de Zaanstreek f27.450 (2,4% hoger dan het gemiddelde Nederlandse cijfer). Dit verschijnsel is niet geheel nieuw. In de jaren 1974, '78, '82 en '84 bedroegen de Zaanse indexcijfers resp. 101, 101,7, 100,3 en 101,8 (geheel Nederland = 100) Een vermoedelijke verklaring kan worden gezocht

bij de werkloosheidscijfers, die iets lager uitkomen dan het over het gehele land gemeten gemiddelde. Vroeger (min of meer gevoelsmatig) aan de Zaanse bevolking toegeschreven eigenschappen zoals vrijmoedigheid, werklust en zuinigheid verdienen op zichzelf al enige scepsis, maar als er ooit al van zo'n 'Zaanse 'mentaliteit' sprake was dan zijn daar nauwelijks of geen sporen van over. Al sinds de 17e eeuw, toen de oorspronkelijk agrarische streek zich tot industriegebied ontwikkelde is de oorspronkelijke bevolking voortdurend met migranten vermengd.

Zie voor een korte schets van de bevolkingsontwikkeling in het verleden: [Demografie](#) Zie ook: [Bewoningsgeschiedenis](#)

[actualiseren](#)

From:

<https://www.zaanwiki.nl/encyclopedie/> - **ZaanWiki**

Permanent link:

<https://www.zaanwiki.nl/encyclopedie/doku.php?id=bevolking>

Last update: **2020/09/07 12:05**